

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผล

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานในภาพรวมตลอดระยะเวลา 30 เดือนที่ผ่านมาภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนัก 3 ที่ผ่านมาส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีการปรับตัวการทำงานร่วมกับท้องถิ่นอยู่หลายกล่าวคือ การติดต่อประสานงานเพื่อการมีส่วนร่วมร่วมใจก็ทำตามต้องใช้สองวิธีเสมอคือประสานแบบไม่เป็นทางการ และเป็นทางการเพื่อทำความเข้าใจก่อนทำงานจริง การร่วมสังเคราะห์ความรู้สู่การพัฒนานโยบายสาธารณะก็ต้องใช้การสื่อสารทั้งสองแบบแต่ต้องทำมากขึ้นหลายครั้งก่อนที่จะถึงวันดำเนินงานจริงและกว่าจะเป็นที่ยอมรับต้องทำงานอย่างเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกเป็นต้น จนทำให้การดำเนินงานครบถ้วนตามตัวชี้วัดทำให้เกิดผลตามมาในแต่ละด้าน ผลจากการดำเนินงานตามกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดระบบและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ประกอบด้วย

1. เกิดคำสั่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มต่างๆประกอบด้วย กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารตามแผนงาน กลุ่มที่ปรึกษา และกลุ่มดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่

2. เกิดการสร้างทีมคณะทำงานและสร้างการรับรู้ด้วยการนำโครงการเข้าสู่ที่ประชุมและร่วมกันออกแบบวิธีการทำงานไปสู่ความสำเร็จ แต่การสร้างการรับรู้ไม่ได้ทำครั้งเดียวแต่ทำตลอดเวลาทั้งก่อน-ระหว่าง-หลัง การทำกิจกรรมในเวทีแล้วเสร็จทุกครั้งส่งผลให้ทีมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของทีมดำเนินการดังกล่าว ดังนั้นเราจึงมีทีมบริหารจัดการโครงการที่ค่อนข้างเข้มแข็งและเข้าใจงานในภาพรวมเป็นอย่างดี

3. เกิดกลไกการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อรองรับการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ การออกคำสั่งมหาวิทยาลัยเพื่อนักวิจัยปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยถือเป็นภาระงานประเภทหนึ่งของนักวิจัย การออกประกาศสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเชิงพื้นที่ การงดเว้นภาระการสอนให้เฉพาะนักวิจัยทุกวันศุกร์และวันจันทร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น

4. เกิดการวางระบบการสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผ่านกิจกรรมก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ กล่าวคือมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านนี้ชัดเจนคือสถาบันวิจัยและพัฒนา และมอบหมายในบุคลากรในสถาบันวิจัยรับผิดชอบงานด้านนี้ชัดเจนขึ้น มีการวางระบบกำกับติดตามหนุนเสริมนักวิจัย ตั้งแต่ต้นทาง กลางทางไปจนถึงปลายทาง เช่น ขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย (องค์ประกอบผู้เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นมีความครอบคลุมกลุ่ม Stakeholder

ทุกกลุ่ม การออกแบบกระบวนการทำเวที การตั้งคำถาม การบันทึกคำตอบ การกำหนดตัวชี้วัด และการมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการกำกับติดตามรายการโครงการ การใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ผลรายการโครงการ เป็นต้น)

5. เกิดการวางระบบกำกับติดตามความก้าวหน้างานวิจัย โดยการจัดทำเวทีตามกิจกรรม เพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนด Time line ของแต่ละโครงการ เพื่อกำหนดผลลัพธ์และตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการทำงานวิจัย ผลที่ได้คือแต่ละโครงการมีผลลัพธ์และตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงนี้จึงเป็นคู่มือในการกำกับติดตามความก้าวหน้าโครงการว่าเห็นผลตามตัวชี้วัดหรือไม่อย่างไร ถ้าหากไม่เห็นผลจะมีกระบวนการหนุนเสริมให้เห็นนั้นอย่างไร จึงเกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้นหลังทำกิจกรรมผ่านไปทุกครั้งเพื่อทบทวนและเช็คผลการดำเนินงาน ร่วมกับทีมจัดการ

ผลจากการดำเนินงานตามกรอบ Research Projects ที่ได้ดำเนินการผ่านมาแล้วนั้นส่งผลให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อพื้นที่อย่างน้อย 4 ด้านคือ

1. มีกระบวนการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเดิมที่มหาวิทยาลัยได้แต่คิดที่จะทำกระบวนการนี้ หลังจากที่ได้ร่วมดำเนินการกับ สสส.สำนัก3 จึงเกิดการดำเนินงานด้านนี้เป็นรูปธรรมและเป็นแบบแผนในการดำเนินงานกับงานวิจัยในโครงการอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยร่วมโครงการอยู่ กล่าวคือ ก่อนมีการสังเคราะห์ความรู้ต้องมีการตรวจสอบความรู้ที่ได้กับบริบทที่ทำให้เกิดความรู้ขึ้นก่อน จึงจะทำให้ทราบเหตุผลว่าเพราะอะไรจึงทำให้เกิดการใช้ความรู้นั้นแก้ไขปัญหาได้ และ

2

การนำความรู้จากงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างน้อย 10 เรื่อง

3. การสร้างสื่อเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลคู่ความร่วมมืออย่างน้อย 4 เรื่อง

4. มีคู่มือการพัฒนาเชิงประเด็นอย่างน้อย 12 เรื่อง

ผลจากการดำเนินงานตามกรอบ Public Policy ที่ได้ดำเนินการผ่านมาแล้วนั้นส่งผลให้เกิดการพัฒนานโยบายสาธารณะในพื้นที่อย่างน้อย 4 ด้านคือ

1. ด้านการพัฒนาโยบายสาธารณะลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน การจะผ่านนโยบายสาธารณะด้านการลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนให้ลดลงควรเริ่มจากการทำความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มผู้นำชุมชนให้เข้มแข็งก่อน จึงจะขยายผลไปสู่ผู้นำในกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน และถ้าหากจะดึงเอากลุ่มร้านค้าผู้ประกอบการเข้าร่วมด้วยนั้นจะต้องเอากลุ่มเยาวชนเข้ามาช่วยผลักดัน เพราะร้านค้าส่วนใหญ่ในชุมชนก็ไม่อยากให้ลูกหลานตนเองติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ด้านการพัฒนา นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับผู้สูงอายุและผู้พิการ โดย อปท. ต้องมีระบบและสนับสนุนข้อมูลให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการใช้ในกรณีฉุกเฉินถูกทำร้ายและภัยพิบัติ เช่นแผนที่บ้านผู้พิการทั้งหมดเพื่อให้รถช่วยเหลือฉุกเฉินใช้ได้ทันทีเมื่อได้รับแจ้งขอความช่วยเหลือแผนที่ตั้งของศูนย์อพยพและแผนที่บ้านผู้พิการเพื่อให้ทีมจัดการภัยพิบัติใช้เพื่อไปรับที่บ้านและส่งอย่างปลอดภัยกรณีภัยพิบัติ

3. ด้านการพัฒนา นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการจัดการขยะและวัสดุเหลือใช้ในระดับชุมชน โดยสนับสนุนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดให้มีศูนย์รีไซเคิลวัสดุเหลือใช้ให้เกิดขึ้นทุกตำบล เนื่องจากทุกตำบลจะสามารถบริหารจัดการศูนย์นี้สร้างรายได้เชื่อมโยงกับทักษะแรงงานสูงอายุในชุมชน กิจกรรมในศูนย์หลักๆได้แก่เป็นศูนย์ซ่อมสร้างจากวัสดุเหลือใช้ เป็นศูนย์ประดิษฐ์สิ่งของให้กลับมาใช้งานได้ เป็นศูนย์ฝึกทักษะจากเศษไม้ ซ่อมเฟอร์นิเจอร์ทำให้เป็นใหม่ ซ่อมเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร และ สิ่งจำ เป็น ต่ า ง ๆ ทา ง ก า ร เกษ ต ร เป็น ต้น ดังนั้นถ้าหากทุกชุมชนศูนย์นี้จะทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนอีกทางเกิดขึ้นในชุมชน

4

ด้านการพัฒนา นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการขยายผลด้านการส่งเสริมเกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำเกษตรปลอดภัยนั้นมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างน้อย ดังนั้นถ้าหากอยากขยายผลให้เห็นเร็วต้องดำเนินการผ่านเกษตรกรมือใหม่ เช่น ข้าราชการเกษียณอายุ หรือ ผู้ ที่ ค าด ว ่า จ ะ เกษี ย ณ ซึ่งจำเป็นต้องอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานรูปธรรมความสำเร็จที่ผ่านมาแล้ว เขา เหล่า นี้ จ ะ มี ลั ก ษ ณะ ล อ ง ผี ต ล อ ง ฎ ก ใน ระ ย ะ แร ก เมื่อได้ผล เขา จะ เริ่ม ข ย า ย ผล ไป สู่ บ ุ ค ค ล ไก ล์ เคี ย ง อ ย ่าง ร ว ด เร็ว เพราะเนื่องจากคนกลุ่มนี้จะค่อนข้างมีเวลา มีทุนพอสมควรและที่สำคัญส่วนใหญ่จะเป็นที่เคารพเกรงใจอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องง่ายที่นะโน้มน้าวให้คนอื่นคล้อยตามได้

สรุปประเด็นสิ่งแวดล้อม

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบรม	อำเภอ	จังหวัด
1	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	บัวตุม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
2	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	หนองพันทา	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
3	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	เมืองพล	เมืองพล	ขอนแก่น

4	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	บ้านไผ่	บ้านไผ่	ขอนแก่น
5	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	ป่าสงวน	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
6	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	หัวช้าง	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
7	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	แจนแลน	กุฉินารายณ์	กาฬสินธุ์
8	สิ่งแวดล้อม	การกำจัดขยะ	เมืองบัว	ชุมพลฯ	สุรินทร์
9	สิ่งแวดล้อม	การกำจัดขยะ	ไพศาล	ประโคนชัย	บุรีรัมย์
10	สิ่งแวดล้อม	การกำจัดขยะ	บ้านยาง	พุทไธสง	บุรีรัมย์
11	สิ่งแวดล้อม	การจัดการขยะ	อุดมพร	เฝ้าไร่	หนองคาย
12	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ศรีณรงค์	ชุมพลฯ	สุรินทร์
13	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	โคกพระ	กันทรวิชัย	มหาสารคาม
14	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	เมืองพล	เมืองพล	ขอนแก่น
15	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	หนองพันทา	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
16	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ไพศาล	ประโคนชัย	บุรีรัมย์
17	สิ่งแวดล้อม	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	เมืองแก	อ.สตึก	บุรีรัมย์
18	สิ่งแวดล้อม	การจัดการป่าชุมชน	โคกพระ	กันทรวิชัย	มหาสารคาม
19	สิ่งแวดล้อม	การจัดการป่าชุมชน	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	หนองคาย

สรุปประเด็นเกษตรอินทรีย์

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบรม	อำเภอ	จังหวัด
1	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	เมืองพล	เมืองพล	ขอนแก่น

2	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	บ้านไผ่	บ้านไผ่	ขอนแก่น
3	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	โสกนกเต็น	อ.พล	ขอนแก่น
4	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	ท่าเมือง	ดอนมดแดง	อุบลราชธานี
5	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	บัวตุ่ม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
6	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	หนองแคน	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด
7	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	บ้านยาง	พุทไธสง	บุรีรัมย์
8	เกษตรอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก	เมืองบัว	ชุมพล	สุรินทร์
9	เกษตรอินทรีย์	สารเคมีตกค้าง	อุดมพร	เฝ้าไร่	หนองคาย
10	เกษตรอินทรีย์	สารเคมีตกค้าง	หนองขุ่นใหญ่	หนองพอก	ร้อยเอ็ด
11	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	โพธิ์ชัย	วาปีปทุม	มหาสารคาม
12	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	ท่าเมือง	ดอนมดแดง	อุบลราชธานี
13	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	ป่าสังข์	จัตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
14	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	หัวช้าง	จัตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
15	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	ไพศาล	ประโคนชัย	บุรีรัมย์
16	เกษตรอินทรีย์	การจัดการพื้นที่	ยางคำ	โพนทราย	ร้อยเอ็ด
17	เกษตรอินทรีย์	การปรับปรุงดิน	เมืองแก	สตึก	บุรีรัมย์
18	เกษตรอินทรีย์	ผักปลอดสารพิษ	บ้านไทย	เขื่องใน	อุบลราชธานี

สรุปประเด็นสุขภาพ

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบรม	อำเภอ	จังหวัด
-----	-------------	-------------	--------------	-------	---------

1	สุขภาพ	การส่งเสริมสุขภาพ	หัวช้าง	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
2	สุขภาพ	การส่งเสริมสุขภาพ	ชมสะอาด	เมยวดี	ร้อยเอ็ด
3	สุขภาพ	การส่งเสริมสุขภาพ	เมืองบัว	ชุมพล	สุรินทร์
4	สุขภาพ	การส่งเสริมสุขภาพ	บัวตูม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
5	สุขภาพ	การส่งเสริมสุขภาพ	หนองตาด	เมือง	บุรีรัมย์
6	สุขภาพ	การจัดการผู้ป่วยเรื้อรัง	หนองตาด	เมือง	บุรีรัมย์
7	สุขภาพ	การจัดการผู้ป่วยเรื้อรัง	พระเสาร์	มหาชนะชัย	ยโสธร
8	สุขภาพ	การจัดการผู้ป่วยเรื้อรัง	หนองแวง	นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร
9	สุขภาพ	การจัดการผู้ป่วยเรื้อรัง	หนองแคน	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด

สรุปประเด็นอาหารชุมชน

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบรม	อำเภอ	จังหวัด
1	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	ยางคำ	โพนทราย	ร้อยเอ็ด
2	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	หนองขุ่นใหญ่	หนองพอก	ร้อยเอ็ด
3	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	ท่าก้อน	อากาศอำนวย	สกลนคร
4	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	ศรีณรงค์	ชุมพล	สุรินทร์
5	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	บัวตูม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
6	อาหารชุมชน	การผลิตอาหารชุมชน	เมืองบัว	ชุมพล	สุรินทร์
7	อาหารชุมชน	ผักปลอดสาร	หนองขุ่นใหญ่	หนองพอก	ร้อยเอ็ด
8	อาหารชุมชน	ผักปลอดสาร	ท่าก้อน	อากาศอำนวย	สกลนคร
9	อาหารชุมชน	ผักปลอดสาร	หนองแคน	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด

สรุปประเด็นด้านผู้สูงอายุ

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบต	อำเภอ	จังหวัด
1	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	ยางคำ	อ.โพธาราย	ร้อยเอ็ด
2	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	แจนแลน	กุฉินารายณ์	กาฬสินธุ์
3	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	โพธิ์ชัย	อ.วาปีปทุม	มหาสารคาม
4	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	เมืองแก	อ.สตึก	บุรีรัมย์
5	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	โคกขมิ้น	อ.พลับพลาชัย	บุรีรัมย์
6	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	ปักกุ	อ.ประโคนชัย	บุรีรัมย์
7	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	หนองแคน	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด
8	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	บ้านยาง	พุทไธสง	บุรีรัมย์
9	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ	สร้างถ่อ	อ.เขื่อนไ	อุบลราชธานี
10	ผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพ(ความดัน เบาหวาน)	บ้านไทย	เขื่อนไ	อุบลราชธานี
11	ผู้สูงอายุ	โรคภัยในผู้สูงวัย	โคกขมิ้น	อ.พลับพลาชัย	บุรีรัมย์
12	ผู้สูงอายุ	โรคภัยในผู้สูงวัย	ปักกุ	อ.ประโคนชัย	บุรีรัมย์
13	ผู้สูงอายุ	โรคภัยในผู้สูงวัย	สร้างถ่อ	อ.เขื่อนไ	อุบลราชธานี
14	ผู้สูงอายุ	โรคภัยในผู้สูงวัย	ยางคำ	อ.โพธาราย	ร้อยเอ็ด
15	ผู้สูงอายุ	ด้านอื่นๆ(ซึมเศร้า)	สร้างถ่อ	อ.เขื่อนไ	อุบลราชธานี
16	ผู้สูงอายุ	ด้านอื่นๆ(ซึมเศร้า)	โพธิ์ชัย	อ.วาปีปทุม	มหาสารคาม
17	ผู้สูงอายุ	ด้านอื่นๆ(ซึมเศร้าและถูกทอดทิ้ง)	ปักกุ	อ.ประโคนชัย	บุรีรัมย์
18	ผู้สูงอายุ	ไม่มีสังคม	บัวตุม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ

19	ผู้สูงอายุ	ไม่มีสังคม	หัวช้าง	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
20	ผู้สูงอายุ	สุรา , การพนัน	ไพศาล	ประโคนชัย	บุรีรัมย์

สรุปประเด็นยาเสพติด

ที่	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบต	อำเภอ	จังหวัด
1	ยาเสพติด	การรณรงค์ลดสุราในชุมชน	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	หนองคาย
2	ยาเสพติด	การรณรงค์ลดสุราในชุมชน	อุดมพร	เฝ้าไร่	หนองคาย
3	ยาเสพติด	การรณรงค์ลดสุราในชุมชน	บัวตูม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ
4	ยาเสพติด	การรณรงค์ลดสุราในชุมชน	นาเจริญ	เดชอุดม	อุบลราชธานี
5	ยาเสพติด	ลดการสูบบุหรี่	นาเจริญ	เดชอุดม	อุบลราชธานี

สรุปประเด็นเศรษฐกิจชุมชน

	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	พื้นที่ อบต	อำเภอ	จังหวัด
1	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	น้ำใส	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
2	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	อุดมพร	เฝ้าไร่	หนองคาย
3	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	ศรีณรงค์	ชุมพลฯ	สุรินทร์
4	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	พระเสาร์	มหาชนะชัย	ยโสธร
5	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	หนองแวง	นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร
6	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	โพธิ์ชัย	วาปีปทุม	มหาสารคาม
7	เศรษฐกิจชุมชน	หนี้สินในครัวเรือน	บ้านไทย	เขื่องใน	อุบลราชธานี

8	เศรษฐกิจชุมชน	การกระจายสินค้าทางการเกษตร	พระเสาร์	มหาชนะชัย	ยโสธร
9	เศรษฐกิจชุมชน	การกระจายสินค้าทางการเกษตร	น้ำใส	จตุรพักตรพิมาน	ร้อยเอ็ด
10	เศรษฐกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชน	ท่าก้อน	อากาศอำนวย	สกลนคร
11	เศรษฐกิจชุมชน	สวัสดิการชุมชน	เมืองบัว	ชุมพลฯ	สุรินทร์
12	เศรษฐกิจชุมชน	สวัสดิการชุมชน	บัวตูม	โซ่พิสัย	บึงกาฬ

ตารางสรุปการสังเคราะห์ประเด็นจากการวิจัยทั้ง 84 เรื่อง ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2561

ที่	ประเด็นการวิจัย	การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย
1	การจัดกิจกรรม	<p>1. การพัฒนาของชุมชน จะต้องเกิดจากคนในชุมชนเป็นผู้ผลักดันให้เกิดขึ้น ด้วยความร่วมมือของชุมชนได้แรงเสริมจากนักวิชาการภายนอก จะทำให้งิจกรรมที่เกิดขึ้น คงอยู่และเข้มแข็ง สามารถดำเนินต่อไปได้หลักจากที่นักวิชาได้ให้ความรู้และกิจกรรมเสริมสนับสนุน</p> <p>2. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการตนเองด้านการจัดการขยะครบทุกหมู่บ้านทั้งตำบล รวมทั้งมีการหนุนเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะได้</p> <p>3. การบริหารจัดการขยะจะต้องมีแนวปฏิบัติตามนโยบาย โดยการให้ความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม (มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ) มีความพอประมาณในการใช้จ่าย และการบริโภค (เพื่อไม่ให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น) และมีความเป็นเหตุเป็นผลในการดำเนินชีวิต</p> <p>4. ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการขยะในบ้านของตนเองทุกหลังคาเรือน อีกทั้งมีการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในครัวเรือนเก็บขยะไปขายทุกวันอาทิตย์ของแต่ละสัปดาห์ เป็นการใ้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการดำเนินกิจกรรมในชุมชนจัดการขยะของชุมชนโดยภาพรวม</p>
2	การจัดกิจกรรม	<p>1. รูปแบบในการจัดการทรัพยากรป่า เช่น การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ การตั้งกฎกติกาการใช้ทรัพยากรป่าร่วมกัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดพื้นที่ป่าชุมชน ฯลฯ</p> <p>2. กระบวนการสร้างทีมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในชุมชนมีกระบวนการดังต่อไปนี้</p> <p>2.1 การสร้างทีม</p> <p>1) สำหรับนักวิจัยในพื้นที่เริ่มจากวิธีการพูดคุย หาอาสาสมัครคนในชุมชน อาจจะให้คนที่รู้จัก ชักชวน มาร่วมทำวิจัย หรือ ชักชวน คนที่มีความรู้ คนที่รู้จักพื้นที่นั้นๆ เป็นอย่างดีหรือประสบการณ์มากๆ ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>2) สำหรับนักวิจัยวิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์) เริ่มจากวิธีการพบปะพูดคุย อาจจะให้คนที่รู้จักชักชวนมาร่วมทำวิจัยโดยเล่าแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้ฟังก่อน</p> <p>3) สำหรับนักศึกษา เริ่มจากคัดเลือกนักศึกษาที่มีความสนใจในหัวข้อวิจัยที่จะดำเนินการ เพื่อให้ศึกษานำไปต่อยอดในการทำวิจัยเพื่อจบการศึกษาได้</p> <p>2.2 การเข้าชุมชน ร่วมกันทำงาน ค้นหานักวิจัยยังไป</p> <p>1) เริ่มต้นจากการเข้าไป พบปะพูดคุย กับคนในชุมชน โดยการเปิดเวที เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับคนในพื้นที่</p> <p>2) ให้ ค น ใน พื้ น ที่ ชุ ม ช น พ า เติ น ส ำ ร ว จ</p>

	<p>พบปะคนในชุมชนเพื่อทำความรู้จักแบบไม่เป็นทางการ เช่น เดินไปพูดคุย แวะทักทาย นั่งโสหุ่ยกัน ฯลฯ</p> <p>3) ในการค้นหาวิจัยในพื้นที่ จะใช้วิธีการพูดคุย หาอาสาสมัครคนในชุมชน อาจจะให้คนที่รู้จักชักชวนมาร่วมทำวิจัย หรือชักชวนคนที่มีความรู้ คนที่รู้จักพื้นที่นั้นๆเป็นอย่างดีหรือประสบการณ์มากๆในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ</p>
ที่	<p>ประเด็น การวิจัย</p> <p style="text-align: center;">การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย</p>
3	<p>เศรษฐกิจชุมชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งที่สำคัญในดำเนินงานด้านเศรษฐกิจชุมชน คือการสร้าง ความเข้าใจในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์แบบสองทาง (two way communication) โดยผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับการปฏิบัติ จะต้องมีความ “เข้าใจ” ไปพร้อมกัน เพื่อให้ เกิด ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะก้าวมาเป็นพันธมิตรกันทางธุรกิจ กล่าวคือ ข้อมูลต้องตรงกัน ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความไว้วางใจในการดำเนินธุรกิจร่วมกันในอนาคต 2. การสร้างเครือข่ายมีความสำคัญกับการค้าและการบริการในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ชุมชนมีการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้ขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้นและมีจำนวนสมาชิกกลุ่มเพิ่มมากขึ้น เพื่อขยายกำลังการผลิตและขยายตลาดในอนาคต 3. แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องเริ่มจากการสร้างฐานรากที่แข็งแรงในความเป็นกลุ่มสมาชิกให้กับชุมชน จัดโครงสร้างให้แข็งแรงก่อนสร้างส่วนอื่น ๆ ปรับกระบวนการคิดและทัศนคติของคนในกลุ่ม พัฒนาระบบการจัดการ โดยเน้นด้านการตลาดและการเงิน และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง <p>ปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จด้านการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้นำกลุ่มมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน 2) ผู้นำกลุ่มมีแบบแผนและนโยบายที่ชัดเจน 3) มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล 4) มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็งและเห็นความสำคัญ 5) สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม 6) มีโครงการและกิจกรรม ที่ชัดเจนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง 7) สมาชิกในชุมชนมีจิตอาสา 8) กลุ่มมีหน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ

4	เกษตรอินทรีย์	<p>1</p> <p>เป็นการนำแนวคิดการขยายด้านการพัฒนานโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการขยายผลด้านการส่งเสริมเกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำเกษตรปลอดภัยนั้นมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างน้อย ดังนั้นถ้าหากอยากขยายผลให้เห็นเร็วต้องดำเนินการผ่านเกษตรกรมือใหม่ เช่น ข้าราชการเกษียณอายุ หรือผู้ที่คาดว่าจะเกษียณ ซึ่งจำเป็นต้องอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานรูปธรรมความสำเร็จที่ผ่านมาแล้ว เขาเหล่านี้จะมีลักษณะลองผิดลองถูกในระยะแรก เมื่อได้ผลเขาจะเริ่มขยายผลไปสู่บุคคลใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว เพราะเนื่องจากคนกลุ่มนี้จะค่อนข้างมีเวลา มีทุนพอสมควรและที่สำคัญส่วนใหญ่จะเป็นที่เคารพเกรงใจอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องง่ายที่แนะนำให้คนอื่นคล้อยตามได้</p> <p>2. การขยายความรู้ด้านการใช้สมุนไพรเพื่อการกำจัดศัตรูพืช โดยใช้ความเป็นเครือข่ายด้านเกษตรอินทรีย์เป็นฐานในการขยายความรู้ไปสู่การ-</p>
ที่	ประเด็นการวิจัย	<p>การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย</p>
		<p>พัฒนาต่อ ยอด ดความรู้ จากการศึกษวิจัยพบว่าการขยายผลด้านการสมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืชยังอยู่ในวงแคบๆ ขยายผลได้ช้า ดังนั้นถ้าหากจะขยายผลได้อย่างรวดเร็วจึงต้องมีการถ่ายทอดความรู้ผ่านเกษตรกรอาสาสมัคร โดยการทดลองให้เห็นอย่างชัดเจนในเชิงประจักษ์ จึงจะทำให้เกิดการขยายผล อีกประการหนึ่งคือ ศูนย์ถ่ายทอดด้านนี้มีจำนวนจำกัดและไม่แพร่หลาย หรือกระจายตัวครอบคลุมพื้นที่อย่างเพียงพอ ดังนั้นหากอปท.มีการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่มีการดำเนินการด้านนี้อย่างจริงจังจะส่งผลให้เกษตรกรหันมาผลิตสมุนไพร เพื่อการกำจัดศัตรูพืชให้เพิ่มมากขึ้น และเกิดการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายมากขึ้นตามมา</p> <p>3. การสร้างภาวะผู้นำด้านการสื่อสารให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยเมื่อกลุ่มเกษตรกรได้รับความรู้และสามารถลงมือปฏิบัติเองได้แล้ว กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ต้องสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีรวมถึงการปฏิบัติสู่เกษตรกรคนอื่นๆ ในชุมชนได้</p>

		<p>4. การมีส่วนร่วมของคนในตำบลทั้งเกษตรกรที่ผ่านกระบวนการ ผู้นำระดับตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนนโยบายสาธารณะสู่การทำเกษตรอินทรีย์ด้วยจัดการภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นถิ่นในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช</p>
5	ผู้สูงอายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหาผู้ดูแลช่วยเหลือทั้งที่เป็นอาสาสมัครและผู้ดูแลที่เป็นวิชาชีพให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นสนับสนุนให้มีการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเพิ่ม (อผส.) เชี่ยวชาญในการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุที่พิการเจ็บป่วยเรื้อรังและหรือระยะสุดท้าย 2. สนับสนุนสนับสนุนให้อปท. เพิ่มกลุ่มหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพิ่มจำนวนเครือข่ายการดูแลเฉพาะด้านผู้สูงอายุเช่นกลุ่มเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเครือข่ายดูแลช่วยเหลือสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือกันของกลุ่มชมรม/สโมสร/สมาคมผู้สูงอายุโดยเชื่อมประสานแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น กศน. กลุ่มออกกำลังกายกลุ่มภูมิปัญญากลุ่มจักสาน เป็นต้น 3. จัดทำหลักสูตรและคู่มือการอบรมผู้สูงอายุและผู้ดูแลต่าง ๆ เช่นหลักสูตรและคู่มือการดูแลตนเองหลักสูตรและคู่มือการดูแลผู้สูงอายุที่พิการหลักสูตรและคู่มือการดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เป็นต้น 4. มีศูนย์กีฬาสำหรับผู้สูงอายุรวมทั้งมีวิทยากรหรือผู้ฝึกสอนมีศูนย์สร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุการออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมเช่นมีอุปกรณ์ในการออกกำลังกายฝึกเคลื่อนไหวมีการจัดห้องเรียนเปิดการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและยาวหมุนเวียนตามความต้องการเช่นดนตรีไทย-สากลการปรุงอาหารงานศิลปะหัตถกรรมวาดรูปการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น 5. อ ป ท . ควรมีศูนย์บริการให้ยืมอุปกรณ์จำเป็นช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุเช่นเตียงลมเตียงปรับระดับได้รถเข็นเก้าอี้ไม้เท้ารองเท้าถักออกซิเจน เป็นต้น 6. อ ป ท . ควรจัดให้มีกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ช่วยเหลือผู้สูงอายุเช่นกลุ่มเรื่องการจัดการอาหารสำหรับผู้สูงอายุทั้งปกติและป่วยอาหารปลอดภัยกลุ่มช่วยเหลือในการดูแลเรื่องยาและการเหลือในการส่งตรวจรักษาอาสาพาออกนอกบ้านบริการแม่บ้านเพื่อไปช่วยเหลือดูแลทำงานบ้านต่าง ๆ เป็นต้น 7. อ ป ท . ส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักษาวัฒนธรรมประเพณีหรือเทศกาลต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุเช่นวันครอบครัววันผู้สูงอายุวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ จัดบริการทางสังคมเช่นห้องเที่ยวทางสังคมวัฒนธรรมตามความสนใจ เป็นต้น 8. ควรมีข้อบัญญัติท้องถิ่นแผนการดูแลจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ครอบคลุมทั้งงานบริการกิจกรรมกองทุนสวัสดิการเช่นข้อบัญญัติท้องถิ่นสำหรับดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังแผนการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พิการโครงการสวัสดิการผู้ป่วยโรคเรื้อรังโครงการธนาคารความดี 9. มีระบบและสนับสนุนข้อมูลให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการใช้ในกรณีฉุกเฉินถูกทำร้ายและภัย

		<p>พิบัติเช่นแผนที่บ้านผู้พิการทั้งหมดเพื่อให้รถช่วยเหลือนักเงินใช้ได้ทันทีเมื่อได้รับแจ้งขอความช่วยเหลือแผนที่ที่ตั้งของศูนย์อพยพและแผนที่บ้านผู้พิการเพื่อให้ทีมจัดการภัยพิบัติใช้เพื่อไปปรับที่บ้านและส่งอย่างปลอดภัยกรณีภัยพิบัติเป็นต้น</p>
6	อาหารชุมชน	<p>1</p> <p>ข้อค้นพบคือการแปรรูปอาหารชุมชนต้องอาศัยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรในพื้นที่ อัน เป็น ก า ร กิจ ที่ ถ่ ย โ อ น มา จาก กรม ส่ง เสริม การ เกษ ทร การพัฒนาศักยภาพของคณะทำงานศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้สามารถขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรในพื้นที่เพื่อสร้างการเรียนรู้ขยายผลให้กับองค์กรปกครอง รั อ ง ส ่ ว น ท ี่ อ ง ถ ี น</p> <p>จะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างรูปธรรมชุมชนท้องถิ่นขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารปลอดภัยได้ในที่สุด หากศูนย์ดังกล่าวไม่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดผลเสียตามมาหลายด้าน กล่าวคือ ชาวบ้านไม่มีที่พึ่งทางเทคโนโลยีเพื่อการผลิตที่สะอาดและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว หากพึ่งทางหน่วยงานการศึกษาต้องรอเวลาและไม่มีกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนได้นำไปปฏิบัติเพื่อการพึ่งตนเอง เป็นต้น</p> <p>2 . ก า ร ถ น อ ม อ า ห า ร ใน ชุม ช น มี หล า ก หล า ย วิ ธี โดย เฉพาะอาหารจากปลาและกบที่ชาวบ้านหาได้มากในพื้นที่ แต่ ทุก วิ ธี ต ี่ อ ง อา ศั ย เท ค โ น ล อ ย ี จ ึ ง จะ ทำ ให้ ฎ ก สุ ข ล ั ก ษ ณะ การถนอมอาหารแบบชาวบ้านจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรที่มีการออกแบบเฉพาะ สำหรับการสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของคณะทำงานศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แกนนำเกษตรกร และ อ า ส า ส ม ั ค ร เกษ ทร กร ร ห มู่ บ ้า น ให้สามารถขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาพ</p>
ที่	ประเด็นการวิจัย	<p>การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย</p>
7	ยาเสพติด(เครื่องดื่มแอลกอฮอล์)	<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสามารถระบุปัจจัยที่สำคัญๆได้ดังนี้</p> <p>1. น โย บาย ของ ผู้ น ำ ก า ค รั ฐ โดย ผู้ ที่ มี บ ท บ า ท มาก ที่ สุ ด ค ือ นาย ก อ ง ค ์ ก า ร บ ริ ห า ร ส ่วน ต ำ บ ล หรือ นาย ก เท ศ ม น ต ร ี ของ ท ี่ อ ง ถ ี น นั้น ่ เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางการทำงานสมาชิก พนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการกำกับและขับเคลื่อนแนวคิดและวิธีการ รวมทั้งเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อ ำ น ว ย ความ สะ ดว ก ใน ส ่วน อ ื่น ๆ การดำเนินงานจะสำเร็จไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากผู้บริหารสูงสุดในท้องถิ่น</p> <p>๒. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำโดยธรรมชาติของชุมชน ซึ่งเป็นผู้ประสานงาน</p>

นำแนวคิดสู่การปฏิบัติ วางแผนสร้างทีมงาน ชาญ โยชน์ ซึ่งต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือมีความรู้ ความสามารถ มีความอดทน เสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญคือเป็นบุคคลสาธารณะของชุมชนท้องถิ่นที่มีพื้นฐานความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาและสามารถดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง เช่น ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ มีพระสงฆ์ (พระสังฆรักษ์สุภัทรปุณณาธาดาเจ้าอาวาสวัดห้องเตย เจ้าคณะตำบลนาเจริญ) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ตำบลเฝ้าไร่ มี (คุณกั้วพ ครองยุทธ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้รับรางวัลอีสานทองคำผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงภาคอีสานด้านสุขภาวะ)

๓. ปัจจัยด้านสถานการณ์ ปัญหา ร่วมกัน เช่นสูญเสียบุคคลที่ตนรักซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากแอลกอฮอล์ เช่นอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะผลักดันนโยบาย แนวคิด เพื่อให้การจัดการปัญหาส่งผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและนักวิจัยทุกระดับ การเรียนรู้เป็นการเปิดใจเพื่อที่จะเข้าใจ การเอาตนเองและบุคคลรอบข้างร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะพบว่ามีความเข้าใจสาเหตุ สภาพปัญหา ผลกระทบ ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นใจ ผลที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้สูญเสีย ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการทำงาน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. การประชาสัมพันธ์ และมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นพันธสัญญาทางใจ ชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ ข่าวดูและการจัดกิจกรรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักรู้ และอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลา จนเกิดเป็นพันธสัญญาทางใจ เกิดความละอาย และค่อยๆหลีกเลี่ยงห่างจากแอลกอฮอล์ในที่สุด